

Imenozlaga(etymologie) farnih vasi na Kranjskem.*)

(Dalje)

Sturija, znabiti namest šotorja, če je morebiti poprej straža ali šotorje tukaj bilo; ali pa, kar je verlivše: sotvorija od sotvoriti (vkup djati), če se svet tukaj zopet sklene kakor se v Razdertem razklene ali razdere.

*) Zapominj. „Novice“, kterim ta priprosta etimologija — sami ne vemo, zakaj — tako zelo preseda — nič manj, kakor pred enim letom tudi naše poskušnje od Universal — Alfabetu — nas v svoji opazki št. 36. na naš drugi odgovor „Uč. Tov.“ št. 17. opominjajo, da moramo proti njih pisatelju, našemu kritikarju g. L. — če ravno smo inimicus causae vendar biti ne le amicus, ampak celo admirator personae. — Če „Novice“ take pisavce občudovati zamorejo, jim nismo nevoljni; toda milovati moramo vse tiste njih brave, kterim lastnega razvida manjka. Mi v etimologičnih opazkah tega pisavca nismo najdili dosti vzrokov občudovanja, ker iz celega njegovega pretresa za našo etimologijo tudi zlage enega samega imena nismo posneti ali tudi le zboljšati zamogli. In da med oklepom in zaklepom rečemo: Če nam ta g. pis. z vso svojo slovijsko vednostjo in svojimi slovarji le tri težkotiše imena, kterih zлага še ni natisnjena, post. Vače, Vojsko, Cerklje, Štajarsko, Kirschenteier, Litija prav zлага, in zlagu v „Novicah“ naznani, mu očitno obljubimo, da mu hočemo za vsakega teh šest imen en terd cekin plačati. — Eno reč pa smo vendar pri temu g. pis. najdili, ktera mu vso vrednost k naj večjemu občudovanju dá, in ta je: njegova redkotna spretnost v zasramovanju naše osebe in našega zdelka. V tem je g. pis. zares mojster in zaslužni, da smo ne le „amicus njegove osebe“, ampak tudi „admirator njegovega spisa“. — Če pa vendar „Novice“ zares menijo, da bodo s takim kratkovidnim in zasramljivim spisom omiko in srečo naroda povzdignile, in zlasti mladosti k iverjenji vednosti in pravedni obnaši pripomogle, se po naši misli hudo motijo. Še marsikaj drugega se najde v tem poberku „Novic“, kar je spominja vredno, post. da „svet poterduje g. L. temeljiti pretres“. Pa slovenski svet še Cerilice brati ne zna, kako tedaj hoče ta pretres poterdovati? In če je morebiti tu ali tam kteri, ki to brati zna, ali je to že svet? Dalje, če kdo ta pretres poterduje, mora našega zaničevati: pa tega zopet zunaj „Novic“ še nismo najdili, tudi ne od sveta slišali, ampak veliko več nasprotno. Vidi se iz tega, kako si „Novice“ skazovanje polajšati znajo; zadosti je, da rečejo: svet sodi, poterduje, zaničuje i. t. d., in vse je gotovo. — O resnica! ti svitla nebeška astraea, kako daleč si ti že bežala od naše vedno tamneje doline! — Na pristave „Novic“ pa, da smo mi opazili „da so one to kritiko najele“, moramo odgovoriti, da se ta opazka v našem spisu nikjer ne najde; pa verljivo je, da je „Novicam“, ker smo rekli, da dalje vidimo, kakor one menijo, vest, ktera naglo priča, ta prenenaglen govor v pero dala. To poterdi tudi naglost in gorkota, s ktero so „Novice“ zavetovanje svojega pisavca, brez da bi bile nanj čakale, prevzele, in tako očitno pokazale, da bolj kakor za voljo same odgovornosti, njegovo reč za svojo spoznajo. Toraj smo se silno čudili, ko smo konec te opazke pobožni zdihljaj zoper nas brali: „Oče, odpusti jim, saj . . .“ Ko bi se mi ne bili mogli ali hotli oglasiti, bi bil cel slovenski svet misliti mogel, da „Novice“ za odpuščenje naših nedvomljivih krivic zoper njih prosijo!

Od beljaskega Jaritza pa in od njegove brošure, s ktero so nas „Novice“ po vsem videzu v natolcovanje prepisovavca ali saj v enako versto z njim pripraviti hotle, ne najdemo v tej opazki ne sledu, ne glasú, dasiravno smo jim želo razjasnenja v tej reči v drugem odgovoru očitno naznanili. Od kod to, da jim v naj poglobitnejši reči kakega ojštroumnega reka ali šale manjka? — Naj ne mislijo „Novice“, ktere naš odgovor v šali filipiko imenujejo, da bodo to reč s šalo poravnale. Slab človek bi mi mogli biti, ko bi nam na ohranjenju svojega dobrega imena, naj že vednost ali poštenost zaveda, in kterega so

Draga od potoka Draga, ali pa od drugega derovlja.

Suh or pomeni ali suh kraj sploh, ali pa suh vor t. j. vir ali potok, kateri se večkrat posuši kakor hudournik.

Suh or je ali suh kraj, ali pa sogorje = strenitev gorá.

Novice.

Iz Ljubljane V tukajšno realko pride za učitelja in zač. vodja gosp. Tomaž Schrey, c. k. učitelj v Tarnovi. Ker je ta gospod rojen Slovenec (Krajnec), upamo, da mu bo domača pravica pri srcu. — Vse ljubljanske šole se bodo začele 1. oktobra t. l. Novi gimnazijasti se morajo oglasiti pri vodstvu 24. — 27., realci 25 — 29., novi učenci ljudskih šol pa zadnje tri dni t. m.

Premembe v učiteljskem stanu.

V mestno poglavitno šolo pri sv. Jakopu v Ljubljani so izvoljeni in postavljeni ti le gg. učniki: Janez Rozman, duh. pom. pri mestni šentjakopski fari, kot katehet in vodja, — Janez Zorin in Andrej Praprotnik, dosedanja učitelja pri tej šoli, — Leopold Belar, učitelj na Brezovici — in Franc Raktelj, učitelj na Dobrovi.

G. Albin Hofbauer, učitelj v Laščah, se je službi odpovedal.

Listnica. G. J. V.: Žal nam je, da Vašega dopisa nismo mogli natisniti, ker smo ravno popred nekaj enakega govorili. — G. Podg.: Vaše pism. nas je zelo razveselilo; prosimo, podpirajte še dalje našega mladega „Tovarša“! G. F.: Za naprej bo „Tovarš“ več pisane robe (tudi pesmic) prinašal, zdaj so nam daljši sestavki in neslani etimologični prepiri prostor pobirali. „Tovarš“ bi rad vsem vstregel; pa zdaj vidi, da je to grozno težko in tudi nemogoče.

„Novice“ v sedmih listih oskrbujevale, nič ležeče ne bilo. Pa tudi v bukvah višjih zakonov naravnost zapisano stoji: Curam habe de bono nomine. Toraj je pravica do dobrega imena po božjih in človeških postavah vsakemu človeku zavarovana, dokler je z kakim resničnim hudim djanjem ne zapade. Toraj od „Novic“ še enkrat tirjamo ali dokaze ali pa preklic. Ravno to tirjamo tudi od natolecovanja zoper našo poštenost (gl. drugi odgovor v „Uč. Tov.“ št. 17.)

Zadnjič nam bodo „Novice“ pripustile, da naziv visokega poštovanja, katerega nam dajo, od njih peresa odklonimo; zakaj visoko spoštovanje in naj zaničljivše zasramovanje, katero je v „Novicah“ zoper nas, ne gre skupaj; in v naših očeh je to naj spretniša komedija, katero si „Novice“ pred svojimi braveri igrati upajo.

Po postavi — vsakemu vredijstvu znani — imamo pravico od „Novic“ tirjati, da, kakor so one opazke zoper našo etimologijo v svojem listu natisniti dale, tako tudi naše zavetovanje v ravno tistem listu in sicer brez vredniških opazk natisniti dajo. In te pravice se hočemo zdaj, ker nje potrebnost tako živo čutimo, z vso resnobo poslužiti. Po tem takem zahtevamo od „Novic“, da naš drugi in pričujoči odgovor (prvega jim prostega pustimo) brez odlašanja v svoj list natisniti dajo, in sicer oba dva pod naslovom: „Odgovor na opazke „Novic“ zoper imenozlago slovenskih krajev“ in s podpisom: „Pis. imenozlage slovenskih krajev“. Ker ne dvomimo, da bodo „Novice“ postavo in dolžnost spoštovale, nimamo za zdaj nič drugega pristaviti.

Pis.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.